

Prioritní požadavky na zpravodajské informace a velitel

Problematika velení je alfou a omegou celé činnosti vojsk. Je rovněž jednou z důležitých otázek, které musíme řešit při začleňování do NATO. O to více je smutné, že kromě série článků pplk. gšt. Ing. Milana Hanouska, zveřejněných v roce 1999 a 2000 v časopise Vojenské rozhledy, se k této problematice vůbec nepublikuje. Poslední článek psaný jiným autorem lze najít na stránkách Vojenského profesionála z roku 1997. V odborném tisku tak zcela postrádáme diskuzi ke zkušenostem a postupům, které jsou používány při štábní práci vševojskových štábů a které jsou jedním z důležitých podkladů pro přípravu velitelů i ostatních štábních pracovníků.

* * *

Rozhodování velitele je ovlivňováno řadou činitelů, které vstupují do rozhodovacího procesu a naopak velitel ovlivňuje svým rozhodováním a svými požadavky činnost svého štábu a zejména činnost vojsk. V řadě těchto činitelů stojí protivník v určitém prostředí a situaci. Protivník, který má určité schopnosti a možnosti. Protivník, jehož záměr je třeba odhalit v rámci činnosti vojenského zpravodajství.

Zpravodajská činnost u štábu a celý zpravodajský cyklus vychází z požadavků velitele na zpravodajské informace o protivníkovi, terénu a dalších vlivech okolí, které mohou ovlivňovat činnost vojsk. Zpravodajský cyklus je popsán v článku pplk. gšt. Ing. Milana Hanouska „Zpravodajská terminologie z pohledu současnosti“ [1]. Jde tedy o to rozumět vnitřnímu obsahu, naučit se správně formulovat své vlastní požadavky a každý řešit co jeho jest (co mu přináleží).

Co vedlo k uplatňování tohoto způsobu „roztáčení kolotoče zpravodajského cyklu“? Odpověď na tuto otázku hledejme v jediném - pravomoci a odpovědnosti velitele za vydané rozkazy. Za rozkazy, které vydává jemu podřízeným velitelům. Proto nemůže nikdo jiný než velitel vydávat rozkazy pro jakoukoli činnost, včetně zpravodajství a průzkumu. Každý velitel vydává rozkazy, ale pouze na své úrovni. Co to znamená v praxi?

Zcela byl opuštěn způsob plánování průzkumu na štábech svazků, kdy bylo stanovováno podřízeným velitelům kam mají vyslat průzkumné orgány. Kdy tito velitelé průzkumných útvarů a jednotek se stávali pouhými „zabezpečovateli“ takto vydaných úkolů pro průzkum. Dostávali se tedy do role, kdy měli odpovědnost za průzkum, ale neměli možnost volnosti rozhodování, jak zadaný úkol splnit. Taková situace nemohla být udržitelná, což především v oblasti průzkumu bilo do očí. Chybějící informace o protivníkovi však bylo zapotřebí získat. Cestou řešení se tak stalo zadávání požadavků velitele na informace, které poté, co byly vyřčeny velitelem, se stanou rozkazem.

Není zapotřebí opakovat vše co bylo již o problematice „požadavků velitele na informace“ napsáno. Podíváme-li se na problém především z hlediska potřeby velitele znát protivníka, potom je nutno rozumět pojmu „prioritní požadavky velitele na zpravodajské informace“. Jak tedy na to? Jak má vlastně velitel svůj požadavek formulovat? Vše je skryto v odpovědi na otázku: „Co velitel potřebuje?“

Co velitel potřebuje znát? Určitě řadu informací důležitých i méně důležitých o všem, co nezná. Velitel má právo klást řadu otázek na libovolné údaje o protivníkovi, o terénu a dalších a dalších objektech. Jaké ale jsou pro něj **rozhodující** či **kritické** informace. Jsou to údaje o místech velení, prostředcích REB, palebných prostředcích, anebo o jiných objektech protivníka? Zdá se, že to mohou být ale také nemusí být informace o těchto objektech. Tyto informace ale budou potřebovat zpravodajští důstojníci k celkovému zpravodajskému hodnocení protivníka.

Požadavky velitele na nejdůležitější (kritické) informace představují zadání velitele k získání informací, které potřebuje ke svým nejdůležitějším rozhodnutím. Netýkají se pouze činnosti protivníka, ale mohou se dotýkat všech oblastí. Vychází z požadavků na informace vztahených k cílům boje a záměru velitele. Jsou formulovány podle fází boje v rozhodovacím procesu velitele a které jsou dále upřesňovány v průběhu boje.

Velitel tedy potřebuje znát vždy základní, tu nejdůležitější informaci o protivníkovi, která je impulzem pro jeho rozhodování v dané situaci. Takovou informaci, kterou dostane jako odpověď na svůj prioritní požadavek na zpravodajskou informaci.

Prioritní požadavky na zpravodajské informace (PIR - Priority Intelligence Requirements) jsou součástí požadavků velitele na nejdůležitější informace, které směřují k získání časově sladěného přehledu o činnosti a záměru protivníka, jeho operačních schopností a o prostředí bojiště. Velitel je formuluje zpravidla osobně, případně využívá návrh zpravodajského náčelníka.

Právě formulace těchto požadavků činí řadu problémů. Musí vystihovat podstatu problému. Prioritních požadavků nesmí být velké množství, protože potom již nejde o prioritní požadavky, ale o jakékoli požadavky na zpravodajské informace.

Je zažitá praxe formulace jednoho, dvou, maximálně tří prioritních požadavků na zpravodajské informace ke každé fázi boje. Celkově byl však počet tři, čtyři. PIR se staví tak, aby dovolily dát veliteli jasnou odpověď. Současně musí umožnit efektivní použití sil a prostředků průzkumu. Nemá cenu se zajímat o něco, co by stálo neúměrné úsilí a ztrátu času i prostředků.

V praxi to znamená, že nemá význam hledat na ploše 150 km² dobře zamaskované velitelské stanoviště, které je bodovým objektem a nijak se neprojevuje, když víme, že na jeho nalezení vyčerpám polovinu průzkumných orgánů. Proto se musíme dokázat smířit s tím, že nevíme vše. Pokud ale velitel dá informaci o velitelském stanovišti nejvyšší priority, musí být úkol splněn. V takovém případě je však nutno velitele upozornit co to vše bude stát.

V obraně mohou být například postaveny tyto PIR:

1. *Kdy a jakými silami zahájí protivník útok?*
2. *Kde povede hlavní úder?*
3. *Záměr použití druhého sledu?*

Každý z těchto tří požadavků může být formulován i jinými slovy a způsoby. Například požadavek č. 2 může rovněž znít: „*Bude hlavní úsilí protivníka vlevo, nebo vpravo?*“

A v případě, že budeme znát organizaci protistojícího protivníka a předpokládáme u mechanizované divize, že na směru hlavního úderu bude použit tankový pluk, potom může být formulován asi takto: „*Kde je 1. tp?*“

Je také zapotřebí si uvědomit, že prioritní požadavky na zpravodajské informace lze odpovědět pouze po vyhodnocení řady dílčích údajů. Každý z prioritních požadavků je tedy složeným problémem a k jeho zodpovězení je zapotřebí formulovat řadu otázek - dílčích požadavků na zpravodajské informace.

Požadavky na zpravodajské informace (IR - Intelligence Requirements) jsou formulovány zpravodajskými orgány k zodpovězení prioritních požadavků na zpravodajské informace po vyhodnocení prostorů zvláštní pozornosti a prostorů zvláštního významu, nejpozději při provedení válečné hry. Vychází z analýzy charakteristických rysů prostředí bojiště a příznaků činnosti protivníka.

Při formulaci úzce spolupracují s operační skupinou/oddělením. Každému požadavku je určeno pořadí důležitosti podle významu pro zodpovězení prioritních požadavků na zpravodajské informace.

Prioritní požadavek na zpravodajské informace číslo 3: „*Záměr použití druhého sledu?*“ vyžaduje zjištění:

- síly, složení druhého sledu,
- odhalení času jeho vyvedení z prostoru ...
- (upřesnění) směru jeho přesunu,
- čar rozvinování jednotek do předbojové a bojové sestavy,
- (upřesnění) síly, složení bojové sestavy,
- rozvinutí podpůrných jednotek

Každý z uvedených požadavků na zpravodajské informace lze zjistit v jiném prostoru a čase. Konkrétní prostory pro zjištění požadavků na zpravodajské informace je možno stanovit až po vyhodnocení záměru protivníka. Pro každý z požadavků na zpravodajské informace je nutno stanovit **prostor zvláštní pozornosti (PZP)**, v němž bude informace o něm zjišťována. Takových PZP může být v průběhu rozhodovacího procesu stanovena celá řada. Proto bude nutno pro plánování průzkumu stanovit i pořadí důležitosti jejich pokrytí podle rozhodnutí o sledování varianty činnosti protivníka.

Pořadí důležitosti všech požadavků na zpravodajské informace může být na jednotlivých stupních velení rozdílné. Na příklad odpověď na požadavek na prioritní zpravodajský požadavek velitele mechanizované divize číslo 3 „*Záměr použití druhého sledu?*“ bude pro něj velmi důležitá a netrpělivě očekávána. Ale pro velitele mechanizovaného praporu bojujícího v dotyku s protivníkem, který se dozví, že druhý sled je ve vzdálenosti 30 km a na směru mimo jeho prostor odpovědnosti, nebude její důležitost nijaká.

Při porovnání požadavků na zpravodajské informace s úkoly průzkumu jasně vysvítá, že PIR ani IR nejsou s nimi totožné. Je to dáno tím, že průzkum může zjišťovat pouze konkrétní počty a typy bojové techniky protivníka, jeho činnost v určitém prostoru a čase. Nikdy je nelze ztotožňovat. Na příkladu formulace IR pro zodpovězení PIR „*Záměr použití druhého sledu?*“ lze vidět jasný rozdíl mezi požadavky na zpravodajské

informace a úkoly průzkumu, vydávaných průzkumným jednotkám nebo orgánům (viz tab.).

Tabulka

požadavky na zpravodajské informace	úkoly průzkumu
– zjištění síly a složení druhého sledu	– zjištění druhů, typů a počtů bojové techniky, činnosti v prostoru
– odhalení času vyvedení z prostoru	– zjištění času a směru výjezdů techniky
	– zjištění počtů a druhů

Stejným způsobem velitel postupuje při stanovování svých PIR i ve všech dalších druzích boje či činnostech. Uvedený způsob úkolování není tedy určen pouze pro bojové nasazení, ale je v praxi běžně využíván i v mírových operacích.

Použití PIR v rozhodovacím procesu má vliv nejen na dodržení kompetence a odpovědnosti velitelů, ale na celý systém práce zpravodajských orgánů. Dochází nejen ke změně plánování průzkumu, který je prakticky plánován pouze u průzkumného útvaru (jednotky). To má vliv i na organizaci činnosti jednotlivých skupin zpravodajského centra. Skupina analýzy informací provádí zpracovávání požadavků na zpravodajské informace. Na ni navazuje skupina řízení průzkumu, která rozpracovává požadavky na zpravodajské informace pro průzkumné a mechanizované útvary/jednotky a stanovuje lhůty jejich plnění v příloze b) „Zpravodajství“ Bojového rozkazu.

Ještě významnější je vliv, ke kterému dochází změnou systému hlášení „výsledků průzkumu“. Jestliže předchozí systém vyžadoval průběžné hlášení výsledků průzkumu, potom v tomto systému dochází ke hlášení splnění nařízených IR.

Systém PIR a IR ale přináší především potřebu změny v myšlení velitelů a štábních pracovníků. Při jeho realizaci se naráží a bude narážet na mnoho nezodpovězených otázek k součinnosti mezi průzkumem a jinými jednotkami, zabezpečení a dalších otázek. To vše lze odstranit pouze promyšlenou prací všech velitelů a příslušníků štábu.

Použitá literatura:

1. Hanousek M.: Zpravodajská terminologie z pohledu současnosti. VR 1/2000.
2. Horák O.: Velení vojskům a zpravodajská činnost. Vojenský profesionál 2/1997.